

Resedagbok från en Buff-festival... Den tjugotredje festivalen, år 2006

Av: Susanne Norberg och Karin Marklund, skolbioombud vid varsin högstadieskola i Härnösand

Onsdag 15 mars. Tidig morgon på Härnösands centralstation. X2000 med avgångstid 05:22 ska föra Sussi och mig mot Malmö och årets BUFF-festival. Vi är halvvakna men mycket förväntansfulla.

14:47 rullar vi in på Malmö central. Vi springer med ryggsäckar och väskor på hjul till hotell Rica där man delar ut biljetter och filmmateriel. Jodå! I vår snygga presentväska kan vi stoppa biljetter till två filmer, till en tredje skriver vi upp oss på kölista.

15:30 - efter ytterligare en språnghmarsch för att lämna bagaget på vårt hotell - dimper vi ned i biostolarna för att se *Paradise Now*. Våra sinnen fylls av arabiskt tal och ett otroligt vackert landskap. Vi får oss en riktig tankeställare när vi följer två unga män som blir uttagna till att utföra självmordsbombningar. En vacker och naken film som ställer svåra frågor, men lämnar dem obesvarade. Vad annars?

The Italian är nästa film. En rysk "Rasmus på luffen" som utspelas i ett snöslaskigt fattigryssland. Filmens producent presenterar filmen som vunnit två priser i Berlin och han kallar den bitterljuv. Han har så rätt! Lille Vanja som ska bortadopteras från ett barnhem och oroas för att hans egen mamma ska vilja hämta hem honom när han försvunnit, griper tag om varje hjärta.

Love+Hate avslutar onsdagen (att stå på kölistan lönade sig!). Vi ser en engelsk film om ungdomskärlek och fördomar. När det gäller fördomarna är de äldre inte ett dugg bättre... med ett undantag. Jag undrar ändå ifall engelska flickor är så sexfixerade i verkligheten.

Dags för hotellet... Vi trodde nog inte att vi skulle orka med tre filmer, för visst behöver man eftertanketid. Men bioklimatet är på topp här (intresserad och lågmäld publik i alla åldrar), så reflektionen får väl ske under sömnen...

Torsdag 16 mars. Till dagens första film är vi redan inbokade. Daniel Fridell ska ge en förhandsvisning av sin ännu ej färdiga film *Säg att du älskar mig*. Ljud- och ljussättning ska förbättras, säger Fridell och han vill också ha - och får - synpunkter på klipp. Vi känner oss rätt så viktiga! Filmen bygger på en sann historia där en invandrar flicka från Gambia blir våldtagen av ett par svenska pojkar. Den har premiär 25 augusti och i samtalet i salongen efter filmen enas vi om att filmen kan bli riktigt viktig från år åtta. Många tycker att den kräver ett mindre sammanhang än en filmsalong och noggrann uppföljning förstås. Filmen visar stor brutalitet och en våldtäkt i dagsljus.

Tjena kungen blir min nästa film. Man visar många Ulf Malmros-filmer under festivalen och den här har min musikklass rekommenderat. Jag förstår varför! Klart att man identifierar sig med de här tjejnerna när man själv sjunger och spelar i band. En jättefräsch punk-film från 2205 med handlingen förlagd till 1984.

Sussi ser i stället *Turtles can fly*. Den ingår i en serie filmer under rubriken "Children in Danger" och är producerad i Iran och Irak. En grupp föräldralösa kurdiska barn väntar på den amerikanska luftinvasionen. Det finns plats för förälskelse också i det karga minlandskapet. Sussi tycker att filmen är "skrikig", medan grannen i salongen tycker den är det bästa hon sett.

Sedan ser vi *Führerns elit*.. Den är tysk ingår i skolbioserien och ett gott filmval när man läst om andra världskriget och nazismen. Friedrich blir antagen till en Napola-skola. Ett ställe helt i linje med de värsta amerikanska marinutbildningarna. Friedrich ställs inför många dilemman. Oj, vilken bra film!

Blue Bird, en holländsk film för mellanstadieåldern, ser vi tillsammans med Malmö stads undomsjury. En år 7-klass har fått uppgiften som de tar på största allvar. Filmen handlar om Merel som bli utsatt för mobbing av sina klasskamrater utan att man riktigt förstår varför. Ofta stöter hon på en man som hon diskuterar böcker med. Jag får en känsla av "barnfilm för vuxna..."

Hur många timmar har ett dygn? Sussi hinner med *The Flyer* också. Det är en sydafrikansk film, otroligt vackert filmad. Budskapet väcker hopp för alla. Bara man har någon som riktigt tror på en har man chansen att lyckas. Här handlar det om att lyckas i trapetsen. Förutom att filmen är fantastiskt vacker är de spontana applåderna från högstadieungdomarna i salongen en upplevelse i sig.

Fredag 17 mars - skolbiodagen - den tolfte sedan starten - med föreläsningar och prisutdelning. Med tidiga morgonflyg anländer lärare och filmfolk från hela Sverige, Danmark, Tyskland och - kanske ännu fler länder. Vilken dag det här ska bli! Det känns jätteinspirerande att åka väg så här och ta del av allt som görs inom film. Ny, ännu flådigare presentfylld väska, väntar vid incheckningen.

Allt idag är i SFI:s regi, så Klas Viklund därifrån inleder. Han är jättestillig i hyrd sjömanskostym. Vi får

också se hans vackra stillbildsfilm *Exercistid* byggd på fotografier av uniformerade män (och enstaka kvinnor) med underfundig speakertext.

Efter den inledningen berättar Viklund om ökningen av kommuner med skolbio. Antalet var år 1996 133, nu är antalet 213. De flesta har nyttjat det treåriga stödet som SFI ger, och 25-30 kommuner har också fått stöd ett fjärde år till teknikanskaffning för t ex egen produktion. Kanske något att ta efter?

Viklund ägnar det mesta av sin tid till att tala om det vidgade textbegrepp i skolan. Fler möjligheter till filmarbete i skolan måste bli följden. Elever med andra talanger än de gängse kommer att få möjlighet att träda fram! Lärare utmanas att inta ett nytt förhållningssätt till lärande och kunskap. Bäst jag tar ett foto på hans overheadtext...

Och hör här:

I Dalarna stoppades en elevfilm om skoldemokrati av rektor... Ord är makt. Ja, men bilder säger mer ändå!

I tät ström följer tre föreläsningar. Den första har rubriken *Den svårfångade reflektionen* och är rätt så svårfångad, fast intressant. Thomas Koppfeldt utbildar lärare på Konstfack och experimenterar en del med sina elever. Bl a har de fått "avbilda sig i ny valfri situation". Vi ser bilder av en svensk blivande lärare i dok såsom en muslimsk kvinna och en annan i rånarhuva. Att se "nya" bilder av sig själv är en övning reflektion och medvetenhet.. Säkert också i inlevelse och förståelse.

De två föreläsningar som följer ledda av Mikael Stiegdal, Malmö högskola och Pär Larsson, Handelshögskolan i Stockholm berör faktiskt inte film alls. Visst sägs intressanta ord om huruvida ungdomarna skaffar sig baskunskaper och om vikten av att vi lärare utbyter erfarenheter med varandra. Men det känns ändå som om vi skolfolk hör detta ofta nog på "vanliga" studiedagar.

Nu är det lunchdags och vi som är väskfolket drar iväg mot hotell S:t Jörgen där det blir lunch. Det är intressant att utbyta erfarenheter med nya bekanta. Jag tycker att jag får bra råd när det gäller skolans trasiga videokamera.

Eftermiddagen bjuder på ett urval av föreläsningar. Dessa har vi valt på förhand. Man har verkligen satt ihop ett program där alla kan finna intressant stoff. Jag lyssnar på två killar från lilla Ödeshög. En musiklektör och en bildlärare låter sina sjundeklassare göra egna musikvideor. Vi får förstås se exempel på färdiga produkter. Man kan söka efter Lysingskolan i Ödeshög och se mer på deras hemsida.

Riktigt gripande är det att ta del av projektet *Angeläget*. I samverkan har UR, Rädda barnen, Amnesty International m. fl. organisationer inspirerat gymnasieelever i Västra Götaland till att dokumentärfilma utifrån de mänskliga rättigheterna.. Medieelever från 15 skolor visade hela 58 filmer, som de gjort, på biografen Draken i Göteborg så sent som igår. Martin Rydehn som lett projektet – och som berättar för oss - säger att han fortfarande är tagen efter visningen och prisutdelningen. De åtta minuter långa filmerna har handlat om flyktingar, våld mot kvinnor, hemlösa mm. I en film, som vi får se, intervjuas en flicka som vuxit upp med en gravt alkoholiserad mamma. Knappt ett öga i lokalen förblir torrt. En annan handlar om mordet på John Hron. En kusin till honom är en av dem som gjort filmen. Bäst av allt är att det finns lärar- och elevhandledningar om man vill göra något liknande. På www.angelaget.nu kan man ta del av arbetet. Men man har planer på att aktivt sprida projektet till andra delar av Sverige också. En DVD med filmerna kommer!

Sussi lyssnar på Eva Westergrens föreläsning om 101 dokumentärer. Ännu en gång påminns vi om "det vidgade textbegreppet" i skolan. Det är självklart att dokumentärfilmen ska ges större utrymme. Material med samma namn finns att låna på AV-centralerna.

En föreläsning kvar... *Rubriken är Poliser på film och i verkligheten*. Ett tiotal smånervösa gymnasieungdomar ska ta hand om oss. De presenterar sig och säger ett de går på naturprogrammet i Ystad med media som tillval. De har valt att titta på olika polistyper i film. Naturligtvis är Wallander representerad av en grupp, eftersom de kommit i kontakt med inspelningsarbetet i sin hemstad. En annan grupp jämför de kvinnliga poliserna i *Fargo*, *Miss Secret Service* och den engelska serien där intendent Tennyson är huvudkaraktären. Den sista gruppen analyserar Jodie Fosters agentroll i *När lammen tystnar*. Eleverna är jätteduktiga! Vilken bra uppgift de haft – säkert med proffsig handledning.

Efter en kaffepaus ska vi få *Ord på vägen* av Jasenko Selimovic . Han är en charmig man som först trevar lite i innehållet; det kommer många "det återkommer jag till senare". Men det glömmer han och släpper i stället loss och berättar med humor om kulturskillnader som ställt till det för honom, både privat och i karriären.

Så är det dags för utdelningen av Buff:s och Sydsvenskans filmpris. Vi har redan hört vem som ska belönas och det är Ulf Stark. Priset ges för insatser som stärkt barn- och ungdomsfilmens roll, som alltid. Han är säkert en värdig vinnare och håller förstås ett jättetrevligt tacktal. Väl ute i foajén bjuds vi alla på champagne och fotograferar varann så nära celebriteterna som möjligt...

Karin, Jasenko Selinovic, Susanne och Ulf Stark på BUFF 2006.

Lite av uppbrottsstämning börjar så småningom infinna sig. Många deltagare ska lämna Malmö med kvällsplanet till Arlanda. Men inte vi som går till hotellet och byter om inför stor final på Rådhuset.

I rådhusalongen har man dukat upp till buffé med allt som överhuvudtaget kan tänkas. Som "strålar" från buffébordet står långbord med plats för hundratals gäster. Sussi råkar stöta ihop med Martin Rydehn, han med dokumentärfilmerna om mänskliga rättigheter, och förmedlar kontakt med Fem i tolvrörelsen här i Härnösand. Bra va'! Det är fri placering och en man och en kvinna som talar ett främmande språk sätter sig med oss. De visar sig vara producenten till den ryska filmen *The Italian* och en journalist från Villnius. Vi får en intressant kväll i deras sällskap. Om jag inte fick allt om bakfoten så produceras det i Litauen ca en långfilm vart tionde år! Men det är på gång att förändras, tack vare videokameran som en del ungdomar lärt sig hantera – och den allmänna utvecklingen efter 1991. Kvinnan, som jag inte vet namnet på, ska förstås skriva om festivalen där hemma.

När kaffet serverats är det dags för prisutdelning och den görs på engelska av en kvinna som presenterar sig som *The Mayer of Malmö*. Man har nomineringar och spännande väntetid inför varje prispresentation. *The Italian* får inget pris här. Istället går Buff:s stora pris på 50.000:- till den brittiska filmen *Love+Hate*. Kortfilmspriset går till *Little Terrorist* – en film vi inte sett och Malmö's ungdomsjury ger sitt pris till *Zozo*. De uppskattar att filmen både är allvarlig och humoristisk och har spännande effekter. Josef Fares tar tyvärr inte mot priset själv. Kring elva bryter vårt sällskap upp och vi tar farväl av varandra med ryska kindpussar.

D. Savage får BUFF:s pris för filmen *Love+Hate*.

Lördag 18 mars. Dags för hemfärd. Vårt tåg ska avgå 07:14, så vi får inta frukosten medan en ung tjej ställer i ordning... Under den korta promenaden mot centralen vill jag se *Turning Torso* och Sussi, som sett den, vet åt vilket håll vi ska spana. Men tji! Dimman är tjock och sikten räcker inte trots att den visst ligger rätt nära. Tio minuter senare, i Lund, är dimman väck.

Vi är helt utpumpade av alla intryck och slumrar bort mycket av restiden. I vaket tillstånd utser vi i alla fall våra favoriter. Sussis blir *The Flyer*. Jag kan som vanligt inte välja... *Tjenare kungen* och *Führerns elit* får det bli.

(Texten är något redigerad av Marika Engberg, Film i Västernorrland)